

Redaguota: 1995 12 30
Pakeitimai:

- 1.Lietuvos Respublikos 1990 07 31
įstatymas Nr.1-448;
Žin.,1990 Nr. 23-573
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO
- 2.Lietuvos Respublikos 1990
įstatymas Nr.1-678
Žin.,1990 Nr. 31-749
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO 22 STRAIPSNIO PAPILDYMO
- 3.Lietuvos Respublikos 1991
įstatymas Nr.1-1027;
Žin.,1991 Nr.5-128
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAKEITIMO
- 4.Lietuvos Respublikos 1991
įstatymas Nr.1-1224;
Žin.,1991 Nr.13-330
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO PAPILDYMO
- 5.Lietuvos Respublikos 1991 10 29
įstatymas Nr.1-1937;
Žin.,1991 Nr.32-867
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAPILDYMO
- 6.Lietuvos Respublikos 1992 06 23
įstatymas Nr.1-2658
Žin.,1992 Nr.20-590
DĖL KAI KURIŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮSTATYMŲ ATSKIRŲ STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
- 7.Lietuvos Respublikos 1992 10 29
įstatymas Nr.1-3016
Žin.,1992 Nr. 33-1009
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAPILDYMO
- 8.Lietuvos Respublikos 1993 01 14
įstatymas Nr.1-46;
Žin.,1993 Nr.4-75
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAPILDYMO
- 9.Lietuvos Respublikos 1993
įstatymas Nr.1-169;
Žin.,1993 Nr.20-492
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO
IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
REJESTRO ĮSTATYMO PAPILDYMO
- 10.Lietuvos Respublikos 1993 06 17
įstatymas Nr.1-187;

Žin., 1993 Nr. 25-581 (93 06 25)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAPILDYMO

11. Lietuvos Respublikos 1993 07 15
įstatymas Nr. 1-231
Žin., 1993 Nr. 32-729
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

12. Lietuvos Respublikos 1993
įstatymas Nr. 1-253
Žin., 1993 Nr. 52-994 (93.10.13)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAKEITIMO

13. Lietuvos Respublikos 1994 01 11
įstatymas Nr. 1-367;
Žin., 1994 Nr. 8-119 (94.01.28)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

14. Lietuvos Respublikos 1994 02 15
įstatymas Nr. 1-393
Žin., 1994 Nr. 14-232
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAPILDYMO

15. Lietuvos Respublikos 1994 04 12
įstatymas Nr. 1-432,
Žin., 1994 Nr. 30-533;
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAPILDYMO

16. Lietuvos Respublikos 1994 07 05
įstatymas Nr. 1-529
Žin., 1994, Nr. 55-1047
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAKEITIMO

17. Lietuvos Respublikos 1994 07 21
įstatymas Nr. 1-579
Žin., 1994 Nr. 59-1163
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
ĮSTATYMO PAKEITIMO

18. Lietuvos Respublikos 1994 12 08
įstatymas Nr. 1-672
Žin., 1994 Nr. 94-1836
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO
13 STRAIPSNIO RPAKEITIMO

19. Lietuvos Respublikos 1994.12.28
įstatymas Nr. 1-742
Žin., 1995, Nr. 3-38
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO
13 STRAIPSNIO PAPILDYMO

20. Lietuvos Respublikos 1995.01.12.
įstatymas Nr. 1-749; Žin., 1995, Nr. 10-206
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

PAPILDYMO

21. Lietuvos Respublikos 1995.01.17.

Įstatymas Nr.1-763

Žin., 1995, Nr.10-207

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ

ĮSTATYMO PAKEITIMO

22.Lietuvos Respublikos 1995 05 04

įstatymas Nr.1-877

Žin., 1995, Nr. 39-964

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ

ĮSTATYMO PAKEITIMO

23.Lietuvos Respublikos 1995 05 11

įstatymas Nr.1-888

Žin., 1995, Nr. 44-1074

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ

ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

24.Lietuvos Respublikos 1995 06 08

įstatymas Nr.1-932

Žin., 1995, Nr. 51-1247

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

13 STRAIPSNIO PAPILDYMO

25.Lietuvos Respublikos 1995 07 05

įstatymas Nr.1-1015

Žin., 1995, Nr. 60-1503

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

PAKEITIMO IR PAPILDYMO

26.Lietuvos Respublikos 1995 11 09

įstatymas Nr.1-1092

Žin., 1995, Nr. 94-2089

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

PAKEITIMO

27.Lietuvos Respublikos 1995 12 20

įstatymas Nr.1-1146

Žin., 1995, Nr. 107(priedas)-2395

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

12 IR 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO

*** Pabaiga ***

LIETUVOS RESPUBLIKOS

Į M O N I Ų

ĮSTATYMAS

I skirsnis

BENDRIEJI NUOSTATAI

1 straipsnis. Įmonių įstatymo tikslai

Šis įstatymas nustato subjektus, turinčius teisę savo firmos vardu užsiimti nuolatine komercine-ūkine veikla Lietuvos Respublikoje, jų steigimo ir veiklos teisinius pagrindus.

Atskirų, nurodytų šio įstatymo 6 straipsnyje, rūšių įmonių steigimas, jų teisinis statusas, veikla, likvidavimas ir reorganizavimas reglamentuojamas atitinkamais įstatymais.

Šis įstatymas netaikomas fiziniams ir juridiniams asmenims, užsiimantiems nekomercine veikla (veikla, kuria nesiekama pelno). Nepelno įmonių steigimą, likvidavimą, reorganizavimą, veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas ir šių įmonių įstatatai taip pat fiziniams asmenims, kurie Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka įsigyja patentą ir pagal jį užsiima komercine-ūkine veikla bei nėra susiję darbo santykiais pagal darbo sutartį kaip darbdaviai su kitais asmenimis, išskyrus šio įstatymo 4 straipsnio antrosios dalies nuostatą, kuri taikoma ir ne pelno įmonėms.

Pakeitimai:

1. Lietuvos Respublikos 1995 07 05
įstatymas Nr. 1-1015
Žin., 1995, Nr. 60-1503

2 straipsnis. Įmonė

Įmonė yra savo firmos vardą turintis ūkinis vienetas, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka tam tikrai komercinei-ūkinei veiklai. Įmonę sudaro medžiaginių-daiktinių, finansinių ir nematerialiųjų aktyvų, jos teisių ir pareigų kompleksas.

Įmonė, kaip teisės subjektas (įmonininkas), gali turėti juridinio asmens teises arba veikti kaip fizinis asmuo.

3 straipsnis. Įmonininkas

Įmonininkas yra fizinis arba juridinis asmuo, taip pat į bendrovę (bendriją) susijungę keli fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie nuosavybės teise valdo, naudoja ir disponuoja įmonės turtu, organizuoja įmonės ūkinę ir finansinę veiklą.

Nuosavybės teise į įmonę įmonininkas įgyja įmonės steigimo, pirkimo-pardavimo arba kitokių civilinių sandorių pagrindus.

Jeigu įmonė nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai, įmonininko funkcijas atlieka įmonės valdymo organai.

Jeigu įmonė išnuomojama, tai nuomos sutarties galiojimo laikotarpiui įmonininko teises turi nuomininkas.

4 straipsnis. Įmonės valdymas

Įmonės valdymo organų sistema, jų sudarymo tvarką ir kompetenciją nustato atitinkamos rūšies įmonių veiklą reglamentuojantis įstatymas, įmonės įstatatai ir kiti įmonės steigimo dokumentai.

Valstybės ar savivaldybės kapitalui įmonių valdymo organuose gali atstovauti valstybės ar savivaldybės valdininkai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.Lietuvos Respublikos 1995 07 05

įstatymas Nr.1-1015

Žin., 1995, Nr. 60-1503

5 straipsnis.Darbo santykiai įmonėje

Darbo santykiai įmonėje gali būti grindžiami samdos sutartimi arba naryste ūkinėje bendrijoje.

Darbo santykius, atsiradusius samdos sutarties pagrindu, reguliuoja samdos sutartis ir Lietuvos Respublikos darbo įstatymai, kurie nustato visų rūšių įmonių darbuotojams darbo užmokesčio, darbo ir poilsio laiko režimo ir trukmės, higienos ir darbo apsaugos minimalius reikalavimus.

Santykius, pagrįstus naryste ūkinėje bendrijoje, reguliuoja įmonės steigimo dokumentai.

II skirsnis

ĮMONIŲ RŪŠYS

6 straipsnis.Įmonių rūšys ir įmonių junginiai

Lietuvos Respublikoje gali veikti šios įmonės:

- 1) individualios (personalinės);
- 2) tikrosios ūkinės bendrijos;
- 3) komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos;
- 4) akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės ir investicinės bendrovės;
- 5) valstybinės (vietos savivaldybės) įmonės;
- 6) žemės ūkio bendrovės (veikla reglamentuojama atskirame įstatyme);
- 7) kooperatinės bendrovės (kooperatyvai). Jų veikla reglamentuojama atskirame įstatyme.

Įmonės, jei tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymui, gali jungtis į koncernus, konsorciumus, asociacijas ir kitus junginius.

Straipsnio pakeitimai:

1.1-1224;1991.04.16;

Žin., 1991, Nr.13-330

2.1-169;1993.06.01;

Žin., 1993, nr.20-492

3.1-231;1993.07.15;

Žin., 1993, nr.32-729

4.Lietuvos Respublikos 1995 07 05

įstatymas Nr.1-1015

Žin., 1995, Nr. 60-1503

7 straipsnis.Individuali (personalinė) įmonė

Individuali (personalinė) įmonė nuosavybės teise priklauso fiziniam asmeniui ar keliems fiziniams asmenims bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Individualią (personalinę) įmonę nuosavybės teise gali turėti taip pat ir negamybinės organizacijos, turinčios juridinio asmens teises. Individuali (personalinė) įmonė neturi juridinio asmens teisių, jos turtas

neatskirtas nuo įmonininko turto. Pagal įmonės prievolės įmonininkas atsako visu savo turtu.

Individuali (personalinė) įmonė privalo turėti firmos vardą, kuriame įvardijamas jos savininkas.

Individualios (personalinės) įmonės steigimą, likvidavimą ir veiklą taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas bei kiti įstatymai.

Pakeitimai:

1.1-529; 1994.07.05.

Žin., 1994, Nr.55-1047

8 straipsnis. Tikroji ūkinė bendrija

Tikroji ūkinė bendrija yra visiškos turtinės atsakomybės įmonė, įsteigta bendrosios jungtinės veiklos sutartimi apjungus kelių fizinių ar juridinių asmenų turta į bendrąją dalinę nuosavybę komercinei-ūkinei veiklai su bendru firmos vardu. Tikroji ūkinė bendrija neturi juridinio asmens teisių, jos turtas neatskirtas nuo bendrijos narių turto. Pagal tikrosios ūkinės bendrijos prievolės jos nariai atsako solidariai visu savo turtu. Tikroji ūkinė bendrija neatsako pagal savo narių prievolės, nesusijusias su bendrijos veikla.

Tikrosios ūkinės bendrijos turi firmos vardą, kuriame turi būti įvardytas bent vienas jos savininkų.

Tikrosios ūkinės bendrijos steigimą, likvidavimą ir veiklą be šio įstatymo reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymas bei bendrosios jungtinės veiklos sutartis, kuria steigiama tikroji ūkinė bendrija.

9 straipsnis. Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija

Komanditinę (pasitikėjimo) ūkinę bendriją sudaro bendros firmos vardu veikiantys tikrieji nariai ir nariai komanditoriai, kuriems įmonės turtas priklauso bendrosios dalinės nuosavybės teise. Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija nėra juridinis asmuo, jos turtas neatskirtas nuo bendrijos tikrųjų narių turto. Pagal komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos prievolės jos tikrieji nariai solidariai atsako visu savo turtu, o nariai komanditoriai - tik ta savo turto dalimi, kurią pagal sutartį yra perdavę bendrai komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos veiklai. Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija neatsako pagal savo narių prievolės, nesusijusias su bendrijos veikla.

Komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos nariais gali būti fiziniai ar juridiniai asmenys. Komanditinėje (pasitikėjimo) ūkinėje bendrijoje turi būti bent vienas tikrasis narys ir bent vienas narys komanditorius.

Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija privalo turėti firmos vardą, kuriame įvardijamas bent vienas tikrasis bendrijos narys.

Komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos steigimą, likvidavimą ir veiklą be šio įstatymo reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymas bei bendrosios jungtinės veiklos sutartis, kuria steigiama komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija.

10 straipsnis. Akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė ir investicinė bendrovė

Akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė ir investicinė bendrovė yra ribotos turtinės atsakomybės įmonės, turinčios juridinio asmens teises, kurių įstatinis (nuosavas) kapitalas yra padalytas į dalis - akcijas.

Akcininkai yra akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės ar investicinės bendrovės nariai, kuriais tampama įstatymų nustatyta tvarka įsigijus šių bendrovių akcijų. Akcininkais gali būti fiziniai asmenys, juridiniai asmenys ar valstybė (vietos savivaldybė), kuriai atstovauja atitinkama valstybės institucija.

Akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės ir investicinės bendrovės steigimą, likvidavimą, reorganizavimą ir veiklą, akcininkų teises ir pareigas, santykius su akcininkais, kreditoriais ir su bendrovės veikla susijusius santykius taip pat reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Akcinių bendrovių įstatymas, Investicinių bendrovių įstatymas ir kiti norminiai aktai bei nustatyta tvarka įregistruoti atskiros akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės ar investicinės bendrovės įstatatai.

Pakeitimai:

1. Nr.1-529; 1994.07.05.,
Žin., 1994, Nr.55-1047
2. Lietuvos Respublikos 1995 07 05
įstatymas Nr.1-1015
Žin., 1995, Nr. 60-1503

11 straipsnis.Valstybinė įmonė

Valstybinė įmonė valstybinės nuosavybės teise priklauso Lietuvos valstybei arba vietos savivaldybei, turi juridinio asmens teises, yra ribotos turtinės atsakomybės. Valstybė (vietos savivaldybė) neatsako pagal įmonės prievoles, įmonė neatsako pagal valstybės (vietos savivaldybės) prievoles.

Valstybinių įmonių steigimą, veiklą, likvidavimą ir reorganizavimą taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos valstybinių įmonių įstatymas bei įstatymų nustatyta tvarka patvirtinti ir įregistruoti atskiros valstybinės įmonės įstatatai.

III skirsnis

ĮMONIŲ ŪKINĖS VEIKLOS PAGRINDAI

12 straipsnis.Įmonės veiklos sfera

Įmonė turi teisę užsiimti bet kokia komercine-ūkine ar kitokia veikla, nesuvaržyta šiuo ar kitais įstatymais, įmonės įstatatais, jos steigimo sutartimi ar kitais įmonės steigimo dokumentais arba kitaip neuždrausta įstatymo nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikoje draudžiama steigti ir laikyti lošimo namus, organizuoti azartinius lošimus taip pat teikti poligrafijos paslaugas, neįregistravus šio veiklos Spaudos kontrolės valdyboje prie Teisingumo ministerijos.

Šio įstatymo 6 straipsnyje nurodytoms įmonėms ir jų junginiams draudžiama verstis kredito įstaigų veikla, taip pat

draudžiama skolintis pinigų iš fizinių asmenų, išskyrus atvejus, kai šios įmonės ir jų junginiai kaupia skolintas lėšas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka išleisdami ir platindami kredito vertybinius popierius - obligacijas. Šiuo būdu kaupti skolintas lėšas neleidiama tais atvejais, kai atskirų įmonių rūšių įstatymai draudžia išleisti kredito vertybinius popierius - obligacijas.

Komercinės-ūkinės veiklos sritis, kuriose draudžiama užsienio kilmės kapitalo investicija, nustato Užsienio kapitalo investicijų Lietuvos Respublikoje įstatymas.

Pakeitimai:

1. 1-367, priimtas 94.01.11,
Žin., 1994, Nr. 8-119 (94.01.28)
2. 1-579, priimtas 94.07.21,
Žin., 1994, Nr.59-1163
3. 1-763, priimtas 95.01.17.;
Žin., 1995, Nr.10-207
4. Lietuvos Respublikos 1995 07 05
įstatymas Nr.1-1015
Žin., 1995, Nr. 60-1503
5. Lietuvos Respublikos 1995 12 20
įstatymas Nr.1-1146
Žin., 1995, Nr. 107(priedas)-2395

13 straipsnis. Licencijų išdavimas

Be Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotos licencijos (leidimo) draudžiama:

- 1) atlikti žemės gelmių (geologinius) tyrimus;
- 2) naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes;
- 3) taisyti sportinius ir medžioklinius graižtvinius ir lygiavamzdžius šautuvus, pneumatinius šautuvus, pistoletus (revolverius), kovinius ginklus bei pistoletus (revolverius) savigynai, arbaletus;
- 4) užsiimti farmacie veikla;
- 5) auginti ir realizuoti kultūras, kuriose yra narkotinių, psichotropinių, stipriai veikiančių ir nuodingųjų medžiagų;
- 6) gaminti alkoholio produktus;
- 7) užsiimti ir atlikti asmens sveikatos priežiūra, visuomenės sveikatos priežiūra, teikti tradicinės medicinos, liaudies medicinos ir ne medicinos sveikatos atgavimo paslaugas;
- 8) užsiimti veterinarine praktika;
- 9) užsiimti teisininko praktika, jei ko kita nenustato įstatymai;
- 10) steigti mokymo įstaigas, įmones ir įstaigas, užsiimančias sveikatinimo veikla;
- 11) atlikti geodezinius topografinius darbus, užsiimti topografinių, teminių planų, žemėlapių, taip pat ir kartografinių schemų leidyba bei spausdinimu;
- 12) užsiimti transporto tarptautine ūkine veikla, jei ko kita nenustato įstatymai;
- 13) gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką tabaką ir jo gaminius;
- 14) užsiimti veikla, susijusia su vario ir kitų spalvotųjų metalų, jų lydinių, laužo bei atliekų supirkimu Lietuvos Respublikoje ir perlydimu;
- 15) importuoti į Lietuvos Respubliką alkoholio produktus, užsiimti jų didmenine ir mažmenine prekyba;
- 16) teikti turizmo paslaugas;

- 17) rengti pinigines ir pinigines-daiktines loterijas, skirtas labdaros ir paramos tikslams;
- 18) užsiimti veikla, susijusia su juodųjų metalų laužo ir jų atliekų supirkimu Lietuvos Respublikoje;
- 19) užsiimti veikla, susijusia su tauriųjų metalų atliekų ir laužo supirkimu bei perdirbimu;
- 20) teikti komutacines telefono, telegrafo, telekso ryšių bei duomenų perdavimo paslaugas naudojantis bendro telekomunikacijų tinklo linijomis ir stotimis;
- 21) statyti ir eksploatuoti elektromagnetines bangas spinduliuojančius įrenginius;
- 22) tirti, konservuoti ir restauruoti nekilnojamasias kultūros vertybes, taip pat rengti šių darbų sąlygas, programas, projektus bei konservuoti ir restauruoti kultūros kilnojamasias vertybes;
- 23) projektuoti ir tiesti valstybės kelius;
- 24) gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką, eksportuoti iš Lietuvos Respublikos narkotines, psichotropines, ne vaistinės paskirties stipriai veikiančias ir nuodingąsias medžiagas, užsiimti jų didmenine ir mažmenine prekyba Lietuvos Respublikoje;
- 25) importuoti į Lietuvos Respubliką specialios paskirties maisto produktus ir maisto priedus, užsiimti jų didmenine prekyba Lietuvos Respublikoje;
- 26) gaminti antspaudus, spaudus, medžioklinius peilius;
- 27) steigti tirus (šaudyklas), medžioklinius šaudymo stendus;
- 28) užsiimti transporto priemonių komisine prekyba, apsauginės gaisrinės signalizacijos projektavimu, gamyba, diegimu, montavimu ir eksploatavimo paslaugomis;
- 29) užsiimti cheminių medžiagų, galinčių žalingai veikti aplinką, gamyba, įvežimu, pervežimu, prekyba, naudojimu, saugojimu ir laidojimu;
- 30) užsiimti ūkine-komercine veikla, susijusia su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais;
- 31) užsiimti tarpininkavimo veikla viešojoje vertybinių popierių apyvartoje;
- 32) užsiimti vertybinių popierių biržų veikla;
- 33) užsiimti investavimu ir reinvestavimu į vertybinius popierius bei prekyba jais, kaip pagrindine veikla, bei investicinių bendrovių turto valdymu, jei ko kita nenustato įstatymai;
- 34) užsiimti naftos produktų importu, eksportu, didmenine ir mažmenine prekyba, taip pat mažmenine prekyba suskystintomis dujomis;
- 35) užsiimti energetine veikla;
- 36) pardavinėti šaunamuosius ginklus ir šaudmenis, medžioklinius, sportinius šaunamuosius ginklus, arbaletus, pneumatinius šautuvus (pistoletus), dujinius pistoletus (revolverius) bei balionėlius, sprogstamasias medžiagas, pirotechnikos priemones;
- 37) inventorizuoti miškus ir rengti miškotvarkos projektus;
- 38) eksportuoti žaliavinę medieną;
- 39) teikti agentavimo ir krovinių ekspedijavimo paslaugas vandens, oro ir geležinkelio transporte;
- 40) užsiimti laivų vilkimu (buksyravimu);
- 41) užsiimti gelbėjimo ir povandeniniais techniniais darbais;
- 42) teikti locmanų paslaugas;
- 43) gaminti ginklus, jų dalis, sprogmenis bei pirotechnikos priemones;
- 44) atlikti audita;
- 45) užsiimti įdarbinimo tarpininkavimo paslaugomis;
- 46) įvežti ir gaminti biologines augalų apsaugos priemones ir prekiauti jomis;

47) užsiimti nekilnojamojo turto pirkimu ir pardavimu, jo plėtimu ir pardavimu bei tarpininkavimo veikla perkant, parduodant, vertinant ir nuomojant jį.

Tik valstybės įmonės ir specialios paskirties bendrovės (akcinės bei uždarnosios akcinės), kurių visos akcijos priklauso valstybei, ir tik turėdamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotas licencijas turi teisę užsiimti šia veikla:

- 1) gaminti ir pardavinėti ginklus, sprogmenis, šaudmenis;
- 2) gaminti vertybinius popierius, piniginius ženklus ir monetas, pašto ženklus;
- 3) užsiimti radioktyviųjų, branduolinių medžiagų ar jų atliekų pervežimu, naudojimu ar kita susijusia su tomis medžiagomis veikla.

Be Lietuvos banko išduotos licencijos draudžiama užsiimti kredito įstaigos ir banko veikla.

Tik valstybės įmonės, savivaldybės įmonės ir specialios paskirties bendrovės (akcinės bei uždarnosios akcinės) ir tik turėdamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotas licencijas turi teisę užsiimti šia veikla:

- 1) gaminti nedenatūruotą etilo alkoholį bei alkoholinius gėrimus, kuriuose turinė etilo alkoholio koncentracija viršija 22 procentus. Šią teisę turi tik valstybės įmonės, jeigu Alkoholio kontrolės įstatymas nenustato kitaip;
- 2) gydyti ligonius, sergančius užkrečiamomis ligomis, kurios yra nurodytos Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytame sąraše;
- 3) gydyti gyvulius, sergančius ypač pavojingomis ligomis;
- 4) surinkti ir pristatyti laiškus, atvirukus ir spaudinius (spausdintą produkciją vokuose) (tik valstybinė įmonė "Lietuvos paštas");
- 5) priimti ir išmokėti pinigines pašto perlaidas, teikti pašto kasos (žiro pašto) paslaugas (tik valstybinė įmonė "Lietuvos paštas");
- 6) gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką, realizuoti ne vaistinės paskirties stipriai veikiančias medžiagas.

Be Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotos licencijos (leidimo) akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso mažiau kaip 50 procentų akcijų teikiamų balsų, taip pat kitų rūšių įmonėms, kuriose valstybei priklauso mažiau kaip 50 procentų nuosavo (pagrindinio) kapitalo, draudžiama:

- 1) eksploatuoti geležinkelius, jūros uostus, aerouostus ir valstybinius automobilių kelius pagal jų funkcinę paskirtį;
- 2) eksploatuoti valstybinės reikšmės dujotiekius, naftotiekius, ryšių linijas, elektros perdavimo linijas, šilumos tinklus ir užtikrinti šių objektų techninį funkcionavimą.

Kiekvienai įstatymo nustatytai licencijuojamai komercinės-ūkinės veiklos sričiai Lietuvos Respublikos Vyriausybė tvirtina licencijavimo taisykles, jeigu ko kita nenustato kiti įstatymai.

Licencijavimo taisyklėse nurodoma:

- 1) licencijuojama veikla;
- 2) licenciją išduodanti institucija ir jos įgaliojimai;
- 3) dokumentai, reikalingi licencijai gauti, bei jiems keliami reikalavimai;
- 4) dokumentų nagrinėjimo tvarka ir terminai;
- 5) licencijų rūšys ir jų išdavimo sąlygos, pakartotinis licencijos išdavimas;
- 6) licencijos galiojimo trukmė;
- 7) licencijos formos rekvizitai;
- 8) išduodamų licencijų registravimo tvarka;
- 9) atsisakymo išduoti licencijas atvejai;

10) licencijuojamos veiklos sąlygos su licencijos turėtojų teisėmis ir pareigomis;

11) licencijos sąlygų laikymosi priežiūros atlikimo tvarka;

12) licencijos galiojimo sustabdymo ir panaikinimo atvejai ir tvarka.

Licencijavimo taisyklėse gali būti nurodyti ir kiti reikalavimai bei sąlygos. Licencijų išdavimo bei licencijuojamos veiklos sąlygos neturi priklausyti nuo licenciją įgyjančios įmonės rūšies.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu licencijas išduoda, licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi priežiūrą atlieka, taip pat licencijų galiojimą sustabdo ir panaikina ministerijos (prie ministerijų esantys departamentai, inspekcijos, tarnybos) ar Vyriausybės įstaigos.

Licencija užsiimti komercine-ūkine veikla arba motyvuotas raštiškas atsisakymas išduoti licenciją turi būti pateiktas pareiškėjui per 30 dienų nuo dokumentų, reikalingų licencijai išduoti, gavimo dienos. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę pratęsti licencijos išdavimo terminą šio straipsnio pirmosios dalies 20 ir 21 punktuose nurodytai veiklai. Atsisakymas išduoti įmonei licenciją negali būti grindžiamas komercinės-ūkinės veiklos netikslingumu.

Apie licencijos išdavimą, jos galiojimo sustabdymą ir panaikinimą "Valstybės žiniuose" skelbia licenciją išdavusi institucija.

Pakeitimai:

1. 1-448;1990.07.31;
Žin., 1990, Nr.23-573
2. 1-1027;1991.01.31;
Žin., 1991, Nr.5-128
3. 1-1937;1991.10.29;
Žin., 1991, Nr.32-867
4. 1-2658;1992.06.23;
Žin., 1992, Nr.20-590
5. 1-3016;1992.10.29;
Žin., 1992, Nr.33-1009
6. 1-46;1993.01.14;
Žin., 1993, Nr.4-75
7. 1-187;1993.06.17;
Žin., 1993, Nr.25-581
8. 1-367, priimtas 94.01.11,
Žin., 1994, Nr. 8-119 (94.01.28);
9. 1-393, priimtas 94.02.15,
Žin., 1994, Nr.14-232;
- 10.1-432, priimtas 94.04.12,
Žin., 1994, Nr.30-533;
- 11.1-529; 1994.07.05.;
Žin., 1994, Nr.55-1047;
- 12.1-579; 1994.07.21.;
Žin., 1994, Nr.59-1163;
- 13.1-672; 1994 12 08;
Žin., 1994, Nr.94-1836;
- 14.1-742; 1994.12.28.;
Žin., 1995, Nr.3-38;
- 15.1-877; 1995 05 04;
Žin., 1995, Nr.39-964
- 16.Lietuvos Respublikos 1995 05 11
įstatymas Nr.1-888
Žin., 1995, Nr. 44-1074
- 17.Lietuvos Respublikos 1995 06 08

- įstatymas Nr.1-932
Žin., 1995, Nr. 51-1247
18.Lietuvos Respublikos 1995 07 05
įstatymas Nr.1-1015
Žin., 1995, Nr. 60-1503
19.Lietuvos Respublikos 1995 11 09
įstatymas Nr.1-1092
Žin., 1995, Nr. 94-2089

14 straipsnis.Įmonių santykiai su valstybės organais

Įmonės veikia savarankiškai. Valstybės organai neturi teisės tvarkyti įmonių reikalų ar administraciniais metodais reguliuoti jų ūkinę veiklą, išskyrus Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių bei Akcinių bendrovių įstatymų numatytus atvejus, kai šie organai yra valstybės įmonių steigėjai ar specialios paskirties akcinių ar uždaryjū akcinių bendrovių akcininkai, taip pat kai įstatymų nustatyta tvarka įmonei už teisės pažeidimus taikomas specialus priežiūros režimas ar bankroto bei kitais įstatymų numatytais atvejais skiriamas įmonės likvidatorius.

Visos įmonės turi vienodas teisinės-ekonominės ūkininkavimo sąlygas.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarimu paskelbus ypatingąją padėtį ar tam tikrą teritoriją - nelaimės rajonu, įmonės privalo vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba vietos savivaldybės organo nurodymus.

Įmonė gali gauti valstybės centralizuota tvarka skiriamų (parduodamų) finansinių, medžiaginių ir kitokių vertybių už valstybės patvirtintą arba sutartinę kainą ir už įmonės prisiimamus atitinkamus sutartinius išsipareigojimus valstybės (vietos savivaldybės) organui.

Pakeitimai:

1. Lietuvos Respublikos 1995 12 20
įstatymas Nr.1-1146
Žin., 1995, Nr. 107(priedas)-2395

15 straipsnis.Įmonių veiklos kontrolė

Įmonė privaloma tvarka veda apskaitą, apie kurią pagal Lietuvos Respublikos įstatymus valstybės organams teikia informaciją įmonių apmokestinimo ir buhalterinės-finansinės apskaitos reikmėms. Įmonė turi teisę laikyti paslapytyje dokumentus apie savo komercinę veiklą.

Įmonių veiklos tikrinimas ir revizija leidžiama tik Lietuvos Respublikos įstatymų numatytais atvejais.

Valstybės organas, išdavęs leidimą (licenciją) veiklai, kuriai pagal šio įstatymo 13 straipsnį reikalingas toks leidimas (licencija), turi teisę gauti iš leidimą (licenciją) gavusios įmonės informaciją, reikalingą leidime (licencijoje) nurodytai veiklai kontroliuoti.

16 straipsnis.Atsakomybė už įmonių įstatymų pažeidimus

Už šio ar kitų įstatymų, reguliuojančių įmonių steigimą ar jų veiklą, pažeidimą įmonės (įmonininkai) ir įmonių administracijos pareigūnai įstatymų nustatyta tvarka gali būti

traukiami teisinėn atsakomybėn.

IV skirsnis

ĮMONIŲ STEIGIMAS IR JŲ VEIKLOS NUTRAUKIMAS

17 straipsnis. Įmonės steigėjas

Įmonės steigėjais gali būti Lietuvos valstybė, Lietuvos Respublikos savivaldybės, atstovaujamos savo institucijų, taip pat Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių fiziniai ir juridiniai asmenys.

Pakeitimai:

1.Lietuvos Respublikos 1995 07 05

įstatymas Nr.1-1015

Žin., 1995, Nr. 60-1503

18 straipsnis.Įmonės steigimo tvarka

Įmonės steigimo tvarką nustato šis ir kiti norminiai aktai, reglamentuojantys atskirų rūšių įmonių steigimą.

19 straipsnis.Įmonės steigimo dokumentai

Įmonės steigimo dokumentai yra įmonės įstatai, leidimas (licenzija) užsiimti tam tikros rūšies ūkine veikla ir kvalifikacijos atestatas, žemės sklypo suteikimo aktas, jei pagal šį ar kitus įstatymus tokie dokumentai reikalingi, ir savivaldybės leidimas užsiimti ūkine veikla, jei jos teritorijoje numatoma steigti įmonę Lietuvos Valstybės biudžeto lėšomis. Atskirų rūšių įmonių steigimo dokumentai taip pat yra ir įmonės steigimo, bendrosios jungtinės veiklos ar nuomos sutartis. Įmonės, užsiimančios ūkine-gamybine veikla arba eksploatuojančios gamtos išteklius, privalo turėti gamtos išteklių naudojimo leidimą.

Įmonės, teikiančios poligrafijos paslaugas, privalo turėti registracijos Spaudos kontrolės valdyboje prie Teisingumo ministerijos dokumentus. Atskirais įstatymais gali būti nustatomi ir kiti įmonės steigimo dokumentai.Įmonės, užsiimančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų rūšių komercine-ūkine ar kitokia veikla, taip pat privalo turėti Valstybinės higienos inspekcijos išduotą leidimą - higienos pasą. Šio leidimo išdavimo tvarką ir sąlygas nustato Sveikatos apsaugos ministerija. Jeigu įmonės, užsiimančios komercine-ūkine veikla, kuriai reikalingas toks leidimas, neturi leidimo, jos atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Įmonės steigimo dokumentų turinį ir formą nustato norminiai aktai, reglamentuojantys atskirų rūšių įmonių steigimą.

Pakeitimai:

1. 1-448;1990.07.31;

Žin., 1990, Nr.23-573

2. 1-763; 1995.01.17.;

Žin., 1995, Nr.10-207

3. Lietuvos Respublikos 1995 07 05

20 straipsnis. Vietos savivaldybės leidimas
užsiimti ūkine veikla

Vietos savivaldybės leidimas užsiimti ūkine veikla reikalingas tik tada, kai įmonė steigiama iš Lietuvos Valstybės biudžeto lėšų ir registruojama Lietuvos Respublikos ekonomikos ministerijoje. Kitais atvejais vietos savivaldybės organo įmonės (įmonės steigimo sutarties ar jos įstatų) įregistravimas prilygsta leidimui užsiimti ūkine veikla.

Leidimą užsiimti ūkine veikla išduoda vietos savivaldybės organas, gavęs visus įmonės steigimo dokumentus.

Leidime užsiimti ūkine veikla gali būti nurodytas įmonės veikimo terminas.

Savivaldybės organas neleidžia užsiimti ūkine veikla:

1) jeigu įmonės įsteigimas sukeltų realų pavojų ar pakenktų gyventojų sveikatai arba darytų žalą aplinkai;

2) jeigu steigiamos įmonės įstatai ar kiti steigimo dokumentai neatitinka įstatymų;

3) kitais įstatymų nustatytais atvejais.

Savivaldybės organas privalo per 15 dienų po įmonės steigimo dokumentų įteikimo išnagrinėti leidimo užsiimti ūkine veikla klausimą ir apie savo sprendimą per 3 dienas raštu pranešti įmonės steigėjui.

Savivaldybės organas privalo atšaukti leidimą užsiimti ūkine veikla, jeigu vėliau paaiškėja šio straipsnio 4 dalyje nustatytos aplinkybės. Apie leidimo atšaukimą savivaldybės organas raštu praneša įmonininkui, įmonės administracijai ir valstybės organams, kontroliuojantiems įmonių ūkinę ir komercinę bei sveikatinimo veiklą.

Jeigu įmoninkas, gavęs leidimą užsiimti ūkine veikla, per 1 metus įmonės neįregistruoja, leidimas nustoja galios.

Savivaldybės organo atsisakymą duoti leidimą arba sprendimą atšaukti leidimą užsiimti ūkine veikla įmonės steigėjas ne vėliau kaip per 30 dienų po savivaldybės organo sprendimo įteikimo dienos gali užginčyti teismine tvarka.

21 straipsnis. Įmonės registravimas ir perregistravimas

Įmonė laikoma įsteigta nuo jos įregistravimo Lietuvos Respublikos įmonių rejestre dienos. Įmonę steigiantys asmenys steigimo laikotarpiu - nuo įmonės steigimo sutarties (akto) sudarymo iki įmonės įregistravimo - neturi teisės įmonės vardu užsiimti komercine-ūkine veikla. Tokių asmenų pajamas, gautas iš komercinės-ūkinės veiklos, valstybinės mokesčių inspekcijos per teisimą išieško į biudžetą.

Įmonių registravimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos rejestro įstatymas.

Įmonės registravimui pateikiami šie dokumentai:

1) steigėjo ar steigėjų pareiškimas įregistruoti įmonę, nurodant jame duomenis, reikalingus įtraukti į registrą;

2) tinkamai įforminti įmonės steigimo dokumentai;

3) pažyma apie valstybės mokesčių sumokėjimą.

Sprendimas įregistruoti arba atsisakyti įregistruoti įmonę turi būti priimtas ne vėliau kaip per 15 dienų nuo visų dokumentų, nurodytų šio straipsnio 4 dalyje, įteikimo. Apie įmonės įregistravimą rejestro tvarkytojas skelbia vietos ir

Respublikos spaudoje.

Tais atvejais, kai įmonės (įmonės steigimo sutarties ar jos įstatų) registravimas prilygsta leidimui ją steigti, taikomas šio įstatymo 20 straipsnis.

Jeigu įmonės steigimo dokumentai keičiami ar papildomi, įmonė perregistruojama pagal šio straipsnio reikalavimus. Įmonė taip pat turi būti perregistruojama, jei ji įstatymų nustatyta tvarka parduodama, išnuomojama ar kitaip perleidžiama kitiems fiziniams, juridiniams asmenims ar valstybei.

Pakeitimai:

1. Nr.1-749; 1995.01.12.;
Žin., 1995, Nr.10-206
2. Lietuvos Respublikos 1995 07 05
įstatymas Nr.1-1015
Žin., 1995, Nr. 60-1503

22 straipsnis. Atsisakymas įregistruoti ar perregistruoti įmonę

Atsisakyti įregistruoti įmonę galima, jeigu nepateikti šio įstatymo 21 straipsnyje nustatyti dokumentai arba šie dokumentai neatitinka įstatymo nustatytų reikalavimų. Atsisakymas įregistruoti įmonę kitokiais motyvais yra neteisėtas. Apie sprendimą įmonės neįregistruoti atitinkamas organas per 3 dienas privalo raštu pranešti įmonės steigėjui.

Atsisakymas įregistruoti įmonę gali būti užginčytas teismine tvarka. Įmonės steigėjas per teisną gali išieškoti nuostolius, atsiradusius dėl neteisėto atsisakymo įregistruoti įmonę. Jeigu įmonės steigėjas negali paskaičiuoti ir nurodyti realaus nuostolio dydžio, tai rejestro tvarkytojas privalo sumokėti įmonės steigėjui 1000 rublių nuostolių atlyginimą už kiekvieną uždelstą mėnesį.

Tais atvejais, kai įmonės (įmonės steigimo sutarties arba įstatų) registravimas prilygsta leidimui užsiimti ūkine veikla, ginčai dėl registravimo nagrinėjami pagal šio įstatymo 20 straipsnį.

Šiame straipsnyje išdėstytos taisyklės taikomos taip pat ir įmonių perregistravimui.

Pakeitimai:

- 1.1-678; 1990.10.16;
Žin., 1990, Nr.31-749

23 straipsnis. Įmonės likvidavimas ir reorganizavimas

Įmonės likvidavimo pagrindas gali būti:

- 1) įmonės savininko sprendimas nutraukti įmonės veiklą;
- 2) teismo arba kreditorių susirinkimo sprendimas pripažinti įmonę bankrutavusia;
- 3) valstybės organų priimtas sprendimas atšaukti įmonės registravimą už teisės pažeidimus, nustatytus Lietuvos Respublikos įstatymų.

Organas, priėmęs sprendimą nutraukti įmonės veiklą, paskiria įmonės likvidatorių arba įpareigoja tai padaryti įmonės steigėją. Paskyrus likvidatorių, įmonė įgyja likviduojamos įmonės statusą: įmonės organai netenka savo įgaliojimų, įmonės organo funkcijas atlieka įmonės likvidatorius, įmonė gali sudaryti tik tokius sandorius, kurie neprieštarauja likviduojamos įmonės veiklą

reglamentuojantiems įstatymams. Likviduojama įmonė turi būti perregistruojama.

Įmonės likvidavimo tvarką ir teises pasekmes taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas, kiti įstatyminiai aktai bei įmonės steigimo dokumentai.

Įmonės gali būti reorganizuojamos: joms susijungus į gamybinius susivienijimus ir asociacijas, prisijungus prie kitų įmonių, susivienijimų, pasidalijus į kelias įmones. Įmonių reorganizavimo tvarką ir pasekmes nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos konkurencijos ir Įmonių bankroto įstatymai, kiti įstatyminiai aktai ir įmonės įstatatai bei kiti įmonės steigimo dokumentai.

Įmonę likvidavus arba reorganizavus daromi atitinkami įrašai įmonių registravimo rejestre. Apie tai skelbiama vietos ir Respublikos spaudoje.

Pakeitimai:

1.1-253;1993.09.28;

Žin.,1993,Nr.52-994

24 straipsnis.Įmonės filialai ir atstovybės

Įmonės gali steigti savo filialus ir atstovybes. Įmonės filialai ir atstovybės veikia pagal įmonės įgaliojimą. Įmonės filialui steigti taikomos įmonių steigimo ir registravimo taisyklės.

Filialus steigti gali tik Lietuvos Respublikos įmonių rejestre įregistruotos įmonės atitinkamos rūšies įmonių įstatymo nustatyta tvarka.

Įmonių atstovybių steigimo, veiklos ir likvidavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Pakeitimai:

1. 1-529; 1994.07.05.;

Žin., 1994, Nr.55-1047

2. Lietuvos Respublikos 1995 07 05

įstatymas Nr.1-1015

Žin., 1995, Nr. 60-1503

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS
PIRMININKAS

V. LANDSBERGIS

Vilnius,
1990 m. gegužės 8 d.
Nr. 1-196

—